

Nro. 31.

A' FELS. R. CSASZARNAK ÉS A. KIRALYNAK
KEGYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Költ Bétsben, Pénteken Aprilisnak 17-dik napján

1801-ik ésfztendőben.

B é c s.

Felséges Urunk; Grof *Mailath Josef* Titok Tanácsos és Gallitziai Udvari Cancellarius eö Excellentiáját, az Olosz Cs. Kir. Birtokok' telyes hatalmu Biztosává nevezni, kegyemesen méltoztatott.

A' Nemes Magyar Fel-kelt seregek' mustrája, *Neustadtnál*, mind ő Felségének, és a' Fels. Udvar több tagjainak, mind pedig a' több temérek nézőknek, a' kik másunnét is; nevezetesen pedig innét Bétsből nagy számmal gyülekeztek volt oda öfzsze. telyes meg elégedesekkel ment véghez. A' gyalogság és az ágyuzók, egyebek között tüzelés által, a' lovasság pedig alkalmas fordulásai által mutatta ki magát. A' számát,

H h

a' három sorban állott fegyveres népnek, bizonyosan nem lehet tudni, hanem ahhoz értő nagy katona tiszteknek hozzávetések szerént, a' kiknek az e'-félékben nagy gyakorlottságok vagyon, 45—50 ezer fejeknél kevesebből nem állott. Más nap széllyel kezdett ofzlani a' sereg.

Német Ország.

A' Berlieni Udvari Ujjságban közönségeffé tétett tudositások közzül, a' Bétsi Udvari Ujjság is közli ezen néhány de igen fontos sorokat: —

„Pétersburgból ez a' fzomorú hír érkezett Aprilis 4 dikénn Berlinbe, hogy az Orosz Császár *Első Pál*, Mártziusnak 24 dikére víradó éj jel, a' világból ki mult légyen. Halálát guttaütés okozta. A' helyébe következett uralkodó, *Sándor Petrovics* Császár, haladék nélkül egy Hirdetést tétetett közönségeffe, mely által hírül adja az Orosz Birodalomban, hogy az országláft kezéhez vette légyen.“

Olosz Ország.

Magok a' Nápolyi 18 dik Mártziusi közönséges levelek írják, hogy *Alsó Olosz Ország*' tsendéffégének állandósága felől, még mind igen nagy és kétséges félelem uralkodik, melynek elenyéffzését mind addig nem lehet remélleni, valameddig a' békeffég Frantzia ország és Anglia között lábra nem áll. A' tengerenn az Anglusok, a' szározonn pedig a' Frantziák miatt kezdett egy időtől fogva naponként nevekedeni ez a' kétséges félelem. Az Anglus hadi hajók, a' miolta mind a' Siciliani mod Nápolyi kikötőhelyeket bé záratatva lenni személlik magok előtt, olyan állásba helyhezotték magokat a' mult Mártzius közepétől fogva a' Nápolyi kikötőhely' szaja előtt, mintha azü ellenséges módon, megfzálottak volna — az az, minden elesége' és kereskeuese' útját el fogták.

Ez a' történet pedig, mint tsakugyan a' Nápolyi 19-ik Mártziusi levelek erőssítik, arra szolgáltattott *Murat* Frantzia fő vezérnek alkalmazhatófágot, hogy a' vezérlése alatt lévő seregnél, a' mely több mint 30 ezer emberekből áll, a' *Nápoly* felé való indulásra, készülteket tegyen.

Sárdinia szigeténn kemény zenebonáskodások támasztódtak, a' melyben sok nemesség, 's név szerént egy *Asziacava* nevű Gróf is, el vesztették életüket.

Dánia Ország.

Négy személyek, a' kiket az Anglusok, ismeretlen ruhába oly rendeléssel küldöttek, vőit el a' magok hajós seregektől egy szejkán, hogy a' Koppenhágai tengeröbölnek méjjségeit mérjék meg, el fogattattak.

Annak az Anglus Frégátnak első árbotzfája, a' mely az Anglus hajóknak Koppenhága elibe való érkezése után miúgyár leg' előbb a' kikötőhely' és battériák' meg vizsgálására küldtetett, a' szélső Dánus battériának leg' első lövése által ketté szakasztatott: és a' Frégát azonnal el távozott. A' Dánus Korona örökös Hertzeg, 100 thallérral ajándékozta-meg ezen battéria (ágyukkal spékelt fántz) béli pattantjusokat; ki hirdtetvén egyszorsmind, hogy minden Anglus árbotzfáért, a' mely a' Dánus pattantjusok által el lövettetik, 100 thallért fog ő Kir. Hertzegsége ajándékozni.

Koppenhága, 31. Mártzius.

Tökélletes igazság, hogy az Anglusok, a' *Sundonn* való kereszttülevezésben, egy hajót is el nem vesztettek.

Az Anglus hajók már most, fél hóldot formáltak, és úgy állanak a' mi kikötőhelyünk előtt.

474
A' Svéd partokon lévő lántzok, telyességgel nem ágyuztak, mint 30-dikban irattatott vólt, az Anglus hajókra. Bizonyos környülállás akadályoztatta meg őket. (Mitsoda környülállás? — ezt még most nem tudjuk) — *Helsingborg* ugyan egy nagy, de magát nem oltalmazható város a' Svéd partonn: az erősségei, valamely kötésnek ereje szerezént, nem építtethetnek meg.

Valami 200—300 Bombit hánytak bé az Anglusok a' Helsingöri erősségekbe. A' szél olyan kedvező vólt nékiek, hogy már kedvezőbbet magok sem kívánhattak vólna. — Bé induláffok előtt, Cronenburgtól egy orányi távolságra két részre oszlottak az ellenséges hajók. Az egyik Ofztályal *Nelson* jött leg elől. A' *Dánus* battériáról *Krebs* nevü 20 esztendő s ifju Kapitány közöntötte leg előbb az Abukiri nagy Héroff: a' ki is egy szereziben 6 hajórol tétetett néki tilzteletet. Az első 3 — 5 ellenséges hajók kétség kívül meg érezték, hogy a' Cronenburgi vén ágyuk az ujj módi ágyuknál meszszebb szolgálnak, mivel az utánnok következő hajók, töllünk mind távolabb és a' Svéd partokhoz közelebb eveztek-el. — A' 2-ik ofztálybéli hajók, a' mellyekkel *Parker* a' fő Admirál vólt, nem is tüzeltek, látván, hogy ily meszsze nem tesznek kárt az ő golyobiffaik: hanem mind a' *Nelson* mind *Párker* ofztályaiknál 5—5 bombi hányó hajók lévén, ezek mind addig, míg a' hátok megett az egész hajós sereg el-evezett, vasmatskákonn állván, meg szünés nélkül répitették a' bombikat.

Koppenhágában azonközben nagy fogadások történnek, hogy Adm. *Nelson* mind ezek mellett a' kedvező előre való környülállások mellett is, itt a' Sundban fogná az ő eddig keresett ditsösséginek temető sirját megtalálni. — Hogy a' *Dánusok*ban a' magok Udvarhoz viseltető hazafiui tűz, lánggal lobog, ez bizonyos egy felől: más fepedig az is nyilvánóságos, hogy az Orzáglófszék leg kissebb környülállást is, a' mi ezen tüzet va-

amennyire élesztheti, haszonra fordítani el nem mulat. —

Tegnap, u. m. 30-dikban, ilyen *katonai paroldt* adatott-ki Koppenhágában az Korona örökös Hertzeg: — „Itten; igaz ügy! Dániának becsülte fereg fenn; mi katonák és Dánusok vagyunk: melyre nézve én, az én fegyveres pajtasaimtól mindent várhatok.“

Mint hogy Koppenhágában az *Amalienburg* nevű mostani Királyi lakópalota, a' tenger part-hoz igen közel vagyon: jónak találatott, hogy a' Királyi familia az onnét távolabb lévő *Rosenberg* nevezetű Királyi épületbe költözzék által. A' Korona örökös Hertzeg, mint fő Komen-dáns a' nagy harminczad mellett foglalt magának fő hadi szállást. — „Mely nagy meg illetődéssel ment véghez (igy ír egy tudósító) a' Hertzegnek és a' mi tsak nem imádott Hertzegnéknek, egymástól való el szakadások, 's-külön lak-helyekre való menetelek, tsak a' képzelheti, a' ki, mint én, szemmel láthatta. Könnyben lábbogó szemekkel, égyetlenegy kis fiát kezén vezetve, 's-férjétől kísértetve jött ki a' hintójához a' Hertzegszony, hogy eddig tartott nyugodalmának helyétől, meszizebb távozzék. Temérdek vólt a' nép' fokasága, és még is leg méjjebb tsendes-ség uralkodott. Alig tünt-el szem-elől a' hintó: hogy a' lárma dobok égyfzeriben meg perdülvén, mindenek fegyvereikhez kaptak; és én szentül hiszem, hogy ha az ellenség, a' Koppenhágai népnek ezen felbuzdúltsága közben, kiszállott vólna, ezen néptől minden fegyver nélkül vizs-za verettetett vólna.

Egy Helsingöri mézfáros inasnak 50 tallért adatott ajándékba a' Korona örökös, azért, hogy egy bombihoz egy veder vízzel oda izaladván, hirtelen meg-öltotta.

470

* * *

*Alexandra Paulownának, Felsőleges Cs. Nagy Her-
tzege Aszszonynak, Magyar Országgi Nádor-Is-
pánynénak, Budán Mártzius' 16. 1801. Első
Gyerekszülésében történt halálára.*

*Ah! te meae si partem Animae rapit
Maturior vis: quid moror altera?
Nec charus aequae, nec superstes
Integer.*

Horat.

* * *

A' Nemes Magyar Hazának, és e' Cs. Fő Her-
tzege Aszszony' halálán meg-illetődött szíveknek;
ajánlja R* I*

Melly barna felleg vontá-be hirtelen
Gyász' fátyolával, szép Haza! fényedet?

Az, Kit szerettél, — hajh! keserves
Fájdalom! hát — el-aludtt örökre?

Te, szív repeztő Hír' panaszos szava!
Fűs Mofzka Ország' tágas határra,
És zengd: hogy, Hertzegnénk' halálát,
Már az igaz Magyarok siratták.

E' ritka fényű Tsillagot el-vevéd,
Egüinkre szállván, Ó keserű Halál!
S meg-ráztad egy bús Éjszakával
A' ki fakadtt szeretet' Gyümölsét. —

Te ellened most hát panaszolkodom;
Mert önti szívem bánatim' árjait. —
Ah! jér, Hazánknak vesztességét
Melpomeném, keseregjük egygyütt:

*Paulowna! Népünk' Tzímere, Tüköre,
Ékes Nemednek Dífze, Szerelme, hol,
Hol vagy? feleljél! Im' utánad
Férjed, Atyád, Rokonid sohajtának.*

Nem szól : nem hall ; Nints már helye e' Világ'
Tündér piatzán. Ó Éj' örök Afzszonya!
Hogy merted Ot' ált'tenni — jókor!
A' vad Halál' hidegültt ölébe ?

Már látom , hogy szíved neked is kemény
Volt *Józsefünkhöz*. — Most fakadoz vala
Hív Párja Eltenek szép Tavaszfzán ,
Rózsa virága midön — el-hervadt.

Igy száma nélkül dölnek idő előtt
Fénylő hiúság' képei , sok Nagyok,
Sírjok' setét mélyébe, Kiknek
Eletek itt' Fejedelmi pompa.

Nem kedvez a' vad, 's bút szerező Halál
Az Ég alatt, láttyuk, senkinek : éktelen
Mord képe bár szálas Toronyra ,
Bár alacsony Kalyibára szállyon.

Már a' mi szép Fő Hertzegi Afzszonyunk
Gyerekszülésén túl vala, a' mikor
Hölgvének el-jött gyors halálát,
Nyoltz nap utánn Maga is követte.

Ő volt az a' szép Afzszonyi Nem között
Nyíló virágszál , a' Kiben újdöman
Pál, és Ferentz — két fényes Údvar'
Böltz Fejedelmei, élni kezd'ttek.

De most hegyes tör Lelköket ált'-veré,
És néma Gyásznak gödribe fekteté,
Jaj szóval átkozván Lutzínát ;
Hogy fiatal Tövököt ki-írtá.

Ah! hát te *József*, melly keserü, 's setét
Bánat között éliz? Jól tudom húllatol
Hív Párodért sűrűn szerelmes
Könnyeket, el-dagadott szemedből.

Nagy kár , de kéméld' gyötreni szívedet.
El Ó, 's az Égnek tsillagi köztz ragyog ;
Mert Lelke élvén Istenének
Félve imadta ditső hatalmát.

Hozzá hasonlót képzeni sem lehet ;
 Nagysága mert olly bizodalom vala,
 A' mellyben a' gyámoltalanság'
 Mély sebe, balzamos írt találta.

Nyíltt homlokán, 's képen kegyes, és szeifű
 Tekintetének Kegyjele fényesült,
 Mellyel meg-ismértette szépen
 Nagyra-keelő Fejedelmi Lelkét.

Szépséggel ékült olly nemes, és okos
 Erköls parantsolt tziómeres Életin,
 Melly mint Halandót, a' ditsőség'
 Szent Palotáiban, ilteníté.

Hív Nemzetünk örvendve gyönyörködött
 E' drága Kintsében, valamig Buda,
 Melly Fő Személyét majd imadta,
 Nem jata bánatos árvaságra.

Ó! hát Hazámnak minden igaz fia,
 Ó! Nemzetemnek szép Neme, 's Gyermeke;
 Szívedbe mélyen rejtsd' személyét, —
 Benne hogy éljen halála után is.

Sőt míg Magyar leszs a' Neved, és Nemed;
 Rézen ki-metszett Képe légyen remek
 Példája szívednek, 's forogjon
 Tükör helyett fiaid' kezében.

En Liliom, 's bús Cziprusi ágakat,
 Sírjára dülvén, majd fogok binteni,
 És így Hazámnal szív-dobogva,
 Tette felett magamat ki-sírom.

Im'! látok egy Márvány temető követ,
 Hol ül egy Arnyék, és nyögi mély sebét.
Paulowna Hamvának — zokogva —
 A' szomorú Haza ezt emelte.